

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון – הוספת סמכות בנושא דתו של המאומץ), התשע"ג-2013

מבוא

סעיף 5 ב"חוק אימוץ ילדים" קובע שילד יאומץ רק על ידי הורים בני דתו. סעיף זה מבוסס על האמנה לזכויות הילד, ויסודו ברצון למנוע את אבדן הנכסים התרבותיים של הילד המאומץ. ברם, נוצר בפועל עיוות קשה ביישום החוק בעת אימוץ ילדים שאינם יהודים על ידי מאמצים יהודים. ניתן לאמץ את הילד ולגיירו אותו על פי דרישות החוק, אך יש צורך באישור גיור הניתן אך ורק על ידי בית הדין לגיור. מטבע הדברים, אישור מעין זה ניתן רק לבני זוג אורתודוקסים, ואילו בני זוג שאינם אורתודוקסים נדרשים להוכיח את הקפדתם על שמירת שבת, תפילה, כשרות, נישואים ברבנות, והתחייבות לחנך את הילד במסגרת חינוך דתי. התוצאה היא שניתנת עדיפות מוחלטת לבני זוג אורתודוקסים על פני חילונים, קונסרבטיבים ורפורמים, בהליך האימוץ. כמו כן, בני זוג חסרי דת יכולים לאמץ רק ילד חסר דת.

קבוצה של חברי כנסת, ובראשם חברת הכנסת עדי קול, נענתה לקריאתם של אנשי אקדמיה, והציעה להוסיף לסעיף 25 ל"חוק אימוץ ילדים", המעניק לבית המשפט את הסמכות לסטות מסייגים הקבועים בחוק בנסיבות מיוחדות, ובהם גיל המאומץ והבדל גיל של לפחות 18 שנים בין המאמץ למאומץ ועוד, גם את הסמכות לסטות מן האיסור הקבוע בסעיף 5 לחוק, הקובע שילד יאומץ רק על ידי הורים בני דתו.

המשרד לשירותי דת, ובראשו סגן השר ח"כ הרב אלי בן דהאן, נוטה להסכים להצעת החוק, ובלבד שיובטח שילד לא יהודי המאומץ על ידי משפחה יהודית או חסרת דת יירשם מראש כחסר דת, מעוכב נישואין, כדי שלא תהיה תקלה בעניין זה.

מטרת נייר עמדה זה להציג את עמדת רבני "צהר" בסוגיה זו.

עמדת רבני "צהר"

- טובת הילד המאומץ על ידי משפחה יהודית היא להתגייר.** התיקון המוצע יאפשר את אימוצם של ילדים לא יהודיים על ידי משפחות יהודיות. לפי הבנתנו, מציאות זו מנוגדת לטובת הילד. לילד שיגדל בישראל במשפחה יהודית, במוסדות יהודיים ובסביבה יהודית, ייגרם עוול נורא, אם לא יוכל להינשא כדת משה וישראל לבן זוג יהודי, לחיות כיהודי ולהיקבר כיהודי.
- אין די ברישום הילד כמעוכב נישואין.** הפתרון של משרד הדתות, לרשום את הילד המאומץ הלא יהודי כמעוכב נישואין, כהצעת המשרד לשירותי דת, אמנם מונע מן הציבור תקלה של נשיאת פסול חיתון, אבל אין בו כדי לפתור את מצוקת הילד המאומץ, שאין לו אפשרות להינשא על פי מסורת ישראל. פתרון זה מזכיר את מה שאמרו בית שמאי לבית הלל במשנה, כשאפשרו מציאות של אדם שחציו עבד וחציו בן חורין שאינו יכול להינשא: "תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם: לישא שפחה אינו יכול, בת חורין אינו

יכול ליבטל, והלא לא נברא העולם אלא לפריה ורביה, שנאמר "לא תהו בראה לשבת יצרה" (ישעיה מו, מה) (עדויות א, יג).

3. **חשש מאימוץ ילד יהודי על ידי מי שאינו יהודי.** התיקון המוצע יאפשר, לפחות תאורטית, מצב שבו ילד יהודי יאומץ על ידי משפחה לא יהודית. ברור לכול שמדינת ישראל כמדינה יהודית צריכה לתרום לחיזוקה של הזהות היהודית של היהודים ולא להפך.

4. **תיקון העוול כלפי משפחה שאינה יכולה לאמץ.** העוול הנורא הנגרם למשפחות חילוניות וחסרות דת הרוצות לאמץ ילד שאינו יהודי ואינן יכולות לעשות זאת בעתה, צריך להיפתר לא על חשבון טובת הילדים.

הצעת רבני "צהר" לאור זה

לדעתנו, אין לשנות את החוק, כיוון שהדבר יפגע בטובת הילד ובצביון המדינה כמדינה יהודית. את העוול הנורא הגורם לאפליית משפחות חילוניות או חסרות דת, יש לפתור על ידי העדפת משפחות שאינן יכולות לאמץ ילד לא יהודי, בילדים שיוכלו לאמץ. יש לציין שלפי הנתונים שבידנו, מספר הילדים המאומצים בישראל בשנה אינו עולה על מאה, רק מעטים מהם חסרי דת, והבעיה ניתנת לפתרון בלא לשנות את החוק.